

**Sprawozdanie
z realizacji Miejskiego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w
Rodzinie w 2021 roku**

marzec 2022

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025 ustanowiony został uchwałą Nr XXIX/194/21 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 25 czerwca 2021 roku. W/w program określa zadania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sformułowane w oparciu o działania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, sporządzoną diagnozę lokalną.

Zadania w zakresie Programu są koordynowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach. W ich realizacji uczestniczą następujące instytucje, organizacje i specjaliści zaangażowani w działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inne podmioty pełniące funkcje wspierające:

- Urząd Miasta Siemiatycze,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach,
- Prokuratura Rejonowa w Siemiatyczach,
- Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim,
- Poradnia Terapii Uzależnień w Siemiatyczach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach,
- służba zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- placówki oświatowe.

Obowiązek realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spoczywa na Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W/w zespół został powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta Siemiatycze Nr 42/11 z dnia 08 marca 2011 roku. Tworzą go przedstawiciele podmiotów działających na rzecz pomocy osobom indywidualnym, grupom problemowym bądź środowisku, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, są specjalistami różnych grup zawodowych reprezentującymi: Komendę Powiatową Policji w Siemiatyczach, kuratorską służbę sądową, SP ZOZ w Siemiatyczach, oświatę, organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Każdy z podmiotów wchodzących w skład Zespołu zobowiązany jest do działania w zakresie posiadanych kompetencji i uprawnień w oparciu o posiadane zasoby personalne i finansowe, w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ich sprawne współdziałanie pozwala efektywnie wykorzystywać zasoby, instrumenty i uprawnienia poszczególnych służb i instytucji. Obsługę techniczną i merytoryczną Zespołu zapewniał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Celem głównym programu jest stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jego realizacja odbywa się poprzez działanie profilaktyczne i edukację społeczną, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie skutecznej ochrony i pomocy, oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powyższe sprawozdanie zostało sporządzone w oparciu o informacje poszczególnych podmiotów realizujących zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025” w 2021 roku zrealizowano następujące działania:

Cel 1. SEGMENT PROFILAKTYCZNY: podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Miasta Siemiatycze wobec przemocy w rodzinie.

1) Działania edukacyjne

W ramach Szkolnych Programów Wychowawczo – Profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży przeprowadzono następujące działania:

- Szkoła Podstawowa Nr 3 przeprowadzono zajęcia edukacyjne dotyczące: rozwiązywania konfliktów kl. I-VIII; rozpoznawania i nazywania stanów emocjonalnych kl. I-VIII; uzależnień i zagrożeń dla młodego człowieka kl. IV-VIII; instytucji wspomagających rozwój i dobrostan młodzieży Kl. VI-VIII; zorganizowano spotkanie edukacyjne z policjantem dotyczące odpowiedzialności prawnej osób stosujących agresję i przemoc; przeprowadzono zajęcia z terapeutą Punktu Konsultacyjno – Terapeutycznego ds. Uzależnień dla kl. VII na temat problemów młodzieży, przemocy rówieśniczej oraz instytucji pomocowych.

- Szkoła Podstawowa Nr 1 organizacja spotkań edukacyjnych uczniów z funkcjonariuszem Policji nt. odpowiedzialnego korzystania z Internetu, niebezpieczeństwa współczesnych uzależnień, odpowiedzialności prawnej nieletnich; podejmowanie działań edukacyjno – wychowawczych mających na celu promocję zdrowego i aktywnego stylu życia jako czynnika chroniącego; dostarczanie rodzicom informacji na temat placówek opieki nad dziećmi i rodziną w Siemiatyczach i okolicy; organizacja uczniom szkoły zajęć z zakresu profilaktyki uniwersalnej o potwierdzonej skuteczności, które biorą pod uwagę rozwijanie czynników chroniących, eliminowanie zachowań ryzykownych (elementy programu „Spójrz inaczej”); spotkania profilaktyczne uczniów klas IV – VIII z funkcjonariuszem Policji - omówienie tematyki zagrożeń w cyberprzestrzeni, odpowiedzialności prawnej nieletnich, zagrożeń związanych z używaniem dopalaczy i narkotyków; lekcje wychowawcze w kl. IV – VIII o tematyce dotyczącej uzależnień, zdrowego stylu życia, zdrowego poczucia własnej wartości, zasad prawidłowej komunikacji społecznej, relacji rówieśniczych, sposobów rozwiązywania konfliktów, prawidłowego zarządzania czasem, "Stop przemocy on-line". Lekcje wychowawcze w kl. IV – VIII dotyczące sfery psychicznej, np.: „Gdy trudno się porozumieć...Sztuka rozwiązywania konfliktów”, „Nasze emocje”, „Jak regenerować siły po wysiłku psychicznym”, „Dlaczego warto myśleć pozytywnie”, „O sile ambicji i motywacji człowieka”, „O presji rówieśniczej. Jak być asertywnym”, „Nasze obawy i nadzieje przed powrotem do nauczania stacjonarnego”, „Podaj dalej? Jak działa złość”; warsztaty z psychologiem szkolnym na temat tolerancji i emocji; Warsztaty z pedagogiem szkolnym na temat znaczenia przyjaźni „Być przyjacielem, mieć przyjaciela”,zasad przestrzegania kultury na co dzień.

- Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom prowadził cykliczne zajęcia w szkołach w formie warsztatów z zakresu przeciwdziałania przemocy. Podczas warsztatów prowadzonych przez pełnomocnika w szkołach młodzież uzyskała informacje o skutecznych sposobach powstrzymania przemocy, formach i rodzajach przemocy (przemoc fizyczna, psychiczna, cyberprzemoc). Podczas wszystkich spotkań odbywała się dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków a także miejsc pomocowych w mieście Siemiatycze, gdzie ofiary przemocy mogą uzyskać pomoc. Dużą uwagę poświęcono nowym formom przemocy realizowanej przy użyciu komputera (Internetu) i telefonów komórkowych- uczniowie uzyskiwali informacje nt. sposobów radzenia sobie z cyberprzemocą (a tym samym także przemocą rówieśniczą). Podczas zajęć były propagowane ogólnopolskie stowarzyszenia pomagające w walce z cyberprzemocą- Młodzieżowy Telefon Zaufania oraz portale internetowe helpline.org.pl. Zajęcia propagowały ponadto ograniczanie oglądania przemocy w telewizji czy też uczestnictwo w grach

komputerowych. Ponadto w/w Pełnomocnik przeprowadził: 7 spotkań edukacyjnych z młodzieżą w których uczestniczyło łącznie 147 uczniów. Zajęcia te informowały o mechanizmach popadania w uzależniania od alkoholu, narkotyków, a także uzależnienia behawioralne t.j. gier, hazardu, internetu. Pełnomocnik przeprowadził 2 spotkania edukacyjne z uczestnikami kolonii letnich (ok. 50 osób) organizowanych przez Siemiatycki Ośrodek Kultury na temat przeciwdziałania zagrożeniom w sieci i zasadom bezpiecznego korzystania z internetu oraz 2 spotkania z uczestnikami Klubu Seniora, gdzie propagował wspieranie rodziny przez seniorów i spędzanie aktywnie czasu wolnego z wnukami.

2) Prowadzenie kampanii i akcji medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach prowadził działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą. Na tym obszarze podjęto następujące działania: rodziny wymagające pomocy w sprawach opiekuńczo – wychowawczych objęto wsparciem asystenta rodziny; przekazano ulotki odnośnie udziału w warsztatach „Akademii Rodzica” realizowanych przez PCPR w Siemiatyczach. Członkowie Grup Roboczych w ramach podejmowanych działań i monitoringu sytuacji rodzin w procedurze Niebieskiej Karty rozpowszechniali materiały profilaktyczne, broszury informacyjne PARPA i ulotki „Przemoc rodzi Przemoc”.

Ponadto propagowano następujące kampanie społeczne: „Dzień Bezpiecznego Internetu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”, „Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka”, „19 Dni Przeciwko Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży”, „ Dzień bez przemocy”, „ Biała wstążka”. Wśród mieszkańców Miasta Siemiatycze rozpowszechniono ulotki: „Przemoc rodzi przemoc”, „Zauważ mnie. Usłysz mnie”, „Nie licz, że inni zareagują. Zrób ty Ty”, „ Pomóż sobie lub innym” oraz informator dotyczący instytucji świadczących pomoc z zakresu przeciwdziałania przemocy, informator Punktu Konsultacyjno – Terapeutycznego ds. Uzależnień.

Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach kontynuowała realizację wojewódzkiego programu „poMOC, a nie przeMOC”. W ramach projektu policjanci przekazali wiedzę na temat zjawiska alkoholizmu i przemocy domowej, uświadamiali seniorom czym jest uzależnienie od alkoholu i stosowanie przemocy domowej, przekazali informację jak tym zjawiskom można przeciwdziałać i gdzie można uzyskać pomoc na terenie miasta Siemiatycze.

3) Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promującego zachowania nieagresywne

W mieście Siemiatycze w 2021 roku funkcjonowały dwie świetlice środowiskowe prowadzone przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej i przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach. Do placówek wsparcia dziennego uczęszczało 60 dzieci. Świetlice działały przez 5 dni w tygodniu. W ramach działań statutowych w świetlicach były prowadzone zajęcia: opiekuńczo – wychowawcze, sportowo – rekreacyjne, plastyczne.

CEL 2. SEGMENT INTERWENCYJNY: rozbudowa lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych

1) Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie

W mieście Siemiatycze w 2021 roku założono 84 Niebieskich Kart – A, w tym 76 - Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach, 5 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, 2 przedstawiciele oświaty, 1 - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemiatyczach. W 2021 roku Grupy Robocze objęły pomocą i wsparciem w ramach procedury Niebieskiej Karty 66 rodzin. Sprawcami przemocy w 2021 roku byli głównie mężczyźni – 59, kobiet było – 11. Ofiarami przemocy były w większości kobiety – 54, mężczyzn było - 9 oraz 13 osób małoletnich. W 2021 roku zakończono 34 Niebieskich Kart z powodu ustania przemocy i 9 NK z powodu bezzasadności podejmowania działań. Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 77 posiedzeń Grup Roboczych. Zespół skierował: 28 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Siemiatyczach oraz 11 informacji do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim o wgląd w sytuację dzieci w rodzinie. W 6 rodzinach, w których prowadzono procedurę Niebieskiej Karty udzielono pomoc w formie asystenta rodziny.

2) Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Pracownicy socjalni/Członkowie Grup Roboczych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach wspierali rodziny dotknięte przemocą poprzez:

- diagnozowanie sytuacji i potrzeb rodzin, w których istniało podejrzenie stosowania przemocy poprzez systematyczny monitoring w środowisku rodzinnym;
- udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego rodzinom dotkniętym przemocą w formie zasiłków okresowych, celowych, dożywianie;
- prowadzenie pracy socjalnej i udzielanie poradnictwa socjalnego na rzecz dotkniętych przemocą oraz rozpowszechnianie informacji o miejscach i formach pomocy na terenie miasta Siemiatycze;
- informowanie o możliwościach podjęcia działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- wskazywanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymagał tego stan zdrowia osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą w rodzinie oraz otrzymania zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z przemocą w rodzinie na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach w 2021 roku zatrudnił na umowę zlecenie psychologa, który udzielał osobiście i telefonicznie pomocy i porad. Specjalista udzielił łącznie 77 porad. Wsparcie psychologiczne dotyczyło m.in. problemów w relacjach rodzinnych i wychowawczych, współzależnienia i depresja. Osoby korzystające z w/w wsparcia zwiększyły poczucie własnej wartości, nabyły umiejętności radzenia sobie ze stresem, dostrzegły alternatywne rozwiązania problemu, podniosły się ich kompetencje wychowawcze.

Pedagodzy ze Szkoły Podstawowej nr 1 i Szkoły Podstawowej nr 3 systematycznie obserwowali uczniów z rodzin, w których była prowadzona procedura „Niebieskiej Karty”. W ramach tej procedury pedagodzy przeprowadzili rozmowy z dziećmi, rodzicami, jak również skierowali do instytucji wspierających osoby pokrzywdzone. W ramach procedury Niebieskiej Karty objęto pomocą psychologiczną – pedagogiczną 13 małoletnich dzieci.

Pracownicy miejskich przedszkoli w ramach procedury „Niebieskiej Karty” przeprowadzili w rodzinach zagrożonych przemocą następujące działania: indywidualne rozmowy, konsultacje, porady

podnoszące umiejętności wychowawcze rodziców. W przedszkolach pomocą psychologiczno – pedagogiczną w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” objętych było 5 dzieci. Wychowawcy grup podejmowali szereg działań służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą. Przy udzielaniu pomocy rodzinom zagrożonym przemocą nauczyciele współpracowali z psychologiem, logopedą, kuratorem sądowym.

Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom przez cały 2021 r. uczestniczył w spotkaniach Grup Roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego. Ponadto Pełnomocnik udzielał osobom zagrożonym przemocą domową konsultacji, które miały charakter informacyjny, edukacyjny, wspierający.

3) Wspieranie psychologiczne, terapeutyczne, poradnictwo medyczne, prawne, społeczne i zawodowe dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach w 2021 roku prowadził poradnictwo psychologiczne i społeczne dla osób z problemem przemocy w rodzinie. Psycholog udzielił łącznie 77 porad, natomiast pracownicy socjalni objęli pomocą w formie poradnictwa społecznego 23 osoby.

Dodatkowo w mieście Siemiatycze w 2021 r. było prowadzone następujące poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Zespół Specjalistycznego Poradnictwa przy PCPR – skorzystało 48 osób, którym udzielono 82 porady, w tym 68 porad prawnych oraz 14 porad psychologicznych
- Punkt Konsultacyjno – Terapeutyczny ds. Uzależnień – Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom przeprowadził 142 konsultacje, natomiast terapeuta ds. uzależnień odbył 255 spotkań terapeutycznych.
- Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Szkoła Podstawowa nr 3 - pomoc psychologiczno – pedagogiczna dla uczniów i rodziców objętych procedurą Niebieskiej Karty udzielana przez wychowawców pedagogów, psychologa. W/w specjaliści udzielili 28 porad.

4) Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia w formie asystenta rodziny.

Na terenie miasta Siemiatycze w 2021 roku przyznano 6 rodzinom dotkniętym problemem przemocy specjalistycznego poradnictwa i wsparcia w formie asystenta rodziny. Zadaniem asystenta było udzielenie pomocy w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, poprawa sytuacji życiowej poprzez rozwiązywanie konfliktów w rodzinie, wypracowanie właściwych postaw rodzicielskich, zapobieganiu powstawaniu sytuacji kryzysowych.

CEL 3. SEGMENT TERAPEUTYCZNY: podniesienie skuteczności i stworzenie spójnych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

1) Działania interwencyjne i korekcyjne wobec osób stosujących przemoc.

Pracownicy socjalni w 2021 roku prowadzili następujące działania wobec osób stosujących przemoc:

- przeprowadzali rozmowy profilaktyczno – ostrzegawcze z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie,
- motywowali osoby, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach.

Dzielnicy Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty podejmowali następujące działania wobec osób stosujących przemoc:

- stosowali środki przymusu bezpośredniego i zatrzymania osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie;
- przeprowadzali z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie rozmowę, a w szczególności informowali o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne na osobą najbliższą;
- pouczali osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- podejmowali działania zapobiegające zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2) Izolowanie sprawców przemocy od osób krzywdzonych na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty Zespół Interdyscyplinarny przekazał zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Siemiatyczach - 2 sprawców przemocy zostało skazanych i osadzonych na podstawie art. 207 kk.

CEL 4. SEGMENT KOMPETENCYJNY: poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1) Doskonalenie kadr zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Mając na uwadze podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności osób zajmujących się tematyką przemocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach dokonał diagnozy potrzeb szkoleniowych. W związku z powyższym zorganizowano następujące szkolenia dla pracowników: „Zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy”, „28 - godzinna superwizja” „Mediacje jako forma pracy w pomocy społecznej”, „Dziecko w rodzinie z problemem przemocy – ofiara i świadek”.

Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Siemiatyczach systematycznie brał udział w szkoleniach Podlaskiego Forum Uzależnień, był w stałej współpracy z funkcjonariuszami KPP/dzielnicy, pedagogami szkolnymi, organizacjami pozarządowymi, kuratorami, pracownikami Poradni Uzależnień w Siemiatyczach, zorganizował 18 - godzinne szkolenie Unplugged w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy rówieśniczej dla 18 nauczycieli siemiatyckich szkół i 2 wychowawców „Siemiatyckiego Klubu Juniora”.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siemiatyczach przeprowadził szkolenie wewnętrzne personelu medycznego w zakresie: „Znamiona przemocy wobec dzieci i osób dorosłych” - Skala zjawiska. Omówienie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 -2025.